

BULETIN CRDT

Nr. 12, NOIEMBRIE 2007

CUVÂNT ÎNAINTE

Dragi prieteni, Vă oferim a 12 ediție a Buletinului Informativ CRDT.

Vă reamintim că sugestiile și comentariile Dvs referitor la materialele prezentate, cât și la buletin în general, sunt binevenite.

Cu respect,
Echipa CRDT

CUPRINS

CENTRUL DE RESURSE ȘI DEZVOLTARE PENTRU TRANSNISTRIA	2
ONG ÎN DETALII	4
ACTUAL	6
SEMNALĂRI	8
ANUNȚURI/FINANȚĂRI	12
RECOMANDĂRI	17

CENTRUL DE RESURSE ȘI DEZVOLTARE PENTRU TRANSNISTRIA

Planificare Strategică pentru ONG

Planificarea strategică este un instrument de management. Ca instrument de management planificarea strategică este utilizată cu scopul de a ajuta o organizație să-și facă lucrul mai bine – să-și concentreze energia, să asigure ca toți membrii organizației să fie orientați spre scopuri comune, să evalueze și să ajusteze orientarea organizației în dependență de schimbările ce au loc în mediul înconjurător.

Planificarea strategică reprezintă un efort menit să determine ce este organizația, cu ce și de ce se ocupă organizația, care sunt planurile de viitor ale organizației. Analiza detaliată a definiției de planificare strategică ne oferă elementele cheie care explică semnificația și succesul procesului de planificare: Procesul este strategic deoarece el presupune pregătirea organizației de a răspunde circumstanțelor din mediul organizației, fie că aceste circumstanțe sunt sau nu sunt cunoscute din timp de către membrii organizației; organizațiile neguvernamentale foarte des sunt nevoite să facă față unor circumstanțe dinamice și/sau ostile ale mediului. Să fii strategic înseamnă să fii exact în ceea ce privește obiectivele organizației, să fii conștient de resursele organizației și să știi să îmbini obiectivele cu resursele cu scopul de a fi receptiv față de mediul dinamic.

Procesul se referă la planificare deoarece el presupune stabilirea scopurilor în mod intenționat (alegerea viitorului dorit) și elaborarea strategiei de atingere a acestor scopuri.

Planificarea strategică este o tentativă de a prevedea viitorul cu scopul de a ocupa o poziție avantajoasă față de constituenți. Planificarea strategică necesită o atitudine dinamică și proactivă și o capacitate de adaptare la schimbare. Planificarea strategică are menirea de a determina orientarea și scopurile de bază a organizației pe care organizația trebuie să le realizeze pentru a obține succes maxim în viitor. În final, planificarea strategică permite elaborarea unui plan de acțiuni al organizației.

Procesul de planificare strategică include următorii pași:

- pregătirea procesului de planificare strategică;
- analiza factorilor interni ai organizației;
- analiza factorilor externi ai organizației;
- evaluarea capacităților organizației;
- stabilirea scopurilor și obiectivelor strategice ale organizației;
- elaborarea planului de acțiuni.

Este important de menționat faptul că planificarea strategică este un proces dinamic, interactiv și riguros, care solicită un angajament serios din partea managerului și echipei organizației. Toți cei implicați în procesul de planificare și, în special, managerul, trebuie să investească mult timp în procesul de lucru, în special la început.

sursa: <http://www.supportcenter.org>
<http://www.cida.gc.ca>

Membrii Asociației Obștești “Tinerii din Stânga Nistrului” a elaborat Planul Strategic pentru perioada 2008-2010

Membrii Asociației Obștești Tinerii din Stânga Nistrului “AOTSN”, tineri mobilizați, au participat activ, duminică, 28 octombrie 2007, în cadrul atelierului de lucru “Planificare Strategică” desfășurat în incinta Consiliului raionului Dubăsari. Atelierul respectiv face parte din proiectul de consolidare a tinerei generații de pe ambele părți ale Nistrului care a fost susținut financiar de organizația cehă “People in Need”.

Facilitator al acestui atelier a fost Vitalie Cirhana, Institutul de Instruire în Dezvoltare – Millenium. Atelierul a fost monitorizat de Alexandru Bucătaru, coordonator Departament ONG în cadrul Centrului de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria (Asociația “Promo-Lex”).

Cei 15 membri, împreună cu președintele organizației, Petru Bondari, prezenți la atelier, repartizați în grupuri au lucrat asupra elaborării unui plan strategic al organizației pentru următorii 2 ani.

Ca rezultat, s-a ajuns la concluzia că, pentru a-și atinge obiectivele AOTSN trebuie să pună accent pe:

- crearea unei imagini pozitive a organizației la nivel național și internațional;
- implementarea proiectelor/ activităților orientate pe tineret;
- stabilirea relațiilor de colaborare și a parteneriatelor cu alte organizații și instituții din domeniul tineretului din Moldova și alte țări;
- aderarea la Consiliul Național de Tineret din Moldova “CNTM”;
- perfecționarea profesională continuă a membrilor echipei AOTSN;
- asigurarea dezvoltării și durabilității organizaționale.

De asemenea, participanții la atelier și-au expus părerile asupra obstacolelor în

calea realizării planului propus:

- cunoștințele reduse și lipsă de experiență în domeniul managementului organizațional;
- dotarea tehnică insuficientă a organizației;
- ineficiența mecanismului intern de comunicare;
- managementul intern slab;

Pentru a depăși aceste obstacole au fost identificate următoarele soluții:

- Aderarea AOTSN la CNTM;
- Reînregistrarea AOTSN ca organizație de nivel național;
- Instruirea membrilor AOTSN în domeniul managementului organizațional

Spre sfârșitul Atelierului de Planificare Strategică, întreaga echipă a elaborat un plan de activitate pentru a depăși obstacolele ce împiedică dezvoltarea Asociației Obștești "Tinerii din Stînga Nistrului" pentru a-și atinge scopul propus pentru următorii 2 ani.

- Pînă la finele anului 2008 AOTSN este reînregistrată la Ministerul Justiției.
- Pînă în iulie 2008 AOTSN este membră a CNTM.
- Specializarea membrilor AOTSN pe diferite domenii – către finele 2008.
- La finele anului 2009 AOTSN implementează cel puțin 10 proiecte în domeniul tineret.
- Ultima sâmbătă a fiecărei luni – ședința lunară.

În final putem constata ca dezvoltarea AOTSN depinde de eforturile depuse de membrii acesteia.

Violina Dolapci
Ofițer de Presa
AOTSN

ONG ÎN DETALII

Forumul Tinerilor – calea spre cooperare.

În cadrul proiectului „Forumul Tinerilor – calea spre cooperare” - s-a desfășurat primul seminar, participanții căruia au avut posibilitatea să se prezinte personal și să participe la 2 ateliere de lucru cu tematica „Participarea civică” și „Parteneriate (sector asociativ, privat și de stat)”. Participanții acestui seminar au fost reprezentanții organizațiilor de tineret, Consiliilor locale de tineret și a grupurilor de inițiativă din regiunea transnistreană.

Seminarul a început cu prezentarea proiectului „Forumul Tinerilor – calea spre cooperare”, proiect realizat cu suportul financiar oferit de Ambasada SUA. În cadrul acestui proiect vor fi organizate seminare de instruire, va fi editat un ghid pentru

liderii ONG, va fi organizat un training de 4 zile. De asemenea, se planifică editarea diverselor materiale tematice.

Participanții la seminar au relatat despre activitățile orientate spre tineret care se desfășoară în localitățile de unde provin ei. De asemenea, s-a discutat despre activitățile pe care nu au reușit să le implementeze și care au fost obstacolele care au apărut în procesul de organizare și desfășurare a acestora.

În procesul de lucru, în cadrul atelierului „Participarea civică” participanții au identificat domeniile de participare a tinerilor, au descoperit rolul și importanța participării civice în procesul de dezvoltare și socializare a tinerilor. Această componentă a trainingului a oferit participanților posibilitatea să-și descopere și să-și dezvolte deprinderile de comunicare, capacitățile de liderism, potențialul creativ și aptitudinile de a lucra în grup. Toți participanții au avut posibilitatea să se manifeste, să-și exprime opinia și să fie auziți. De asemenea, participanților li s-a oferit posibilitatea de a face schimb de experiență în ceea ce privește participarea tinerilor în comunitățile lor.

Atelierul „Parteneriate (sector asociativ, privat și de stat)” s-a început cu un joc pe roluri care a avut drept scop formarea la participanți a abilităților de consolidare a relațiilor de parteneriat. După acest exercițiu practic participanții au avut posibilitatea să-și împărtășească propria experiență de lucru în cadrul unor parteneriate. Participanții au luat în serios acest exercițiu și au prezentat toate aspectele lucrului în parteneriate.

La finele atelierului de lucru, participanții au ajuns la concluzia că, lucrând în parteneriate organizațiile au mai multe șanse să soluționeze problemele existente în societate. De asemenea, participanții au confirmat necesitatea organizării a astfel de întâlniri, deoarece ele au un impact benefic asupra dezvoltării inițiativelor civice din regiune.

Organizația de tineret „Stels-Tera”
Regiunea transnistreană
e-mai:stels_tera@yahoo.com

Pentru prima dată în Chișinău s-a sărbătorit Ziua Soluționării Conflictului !

Nu putem trăi în conflict, așa cum nu putem trăi în afara lui, ignorând-ul. Consiliul director al Asociației pentru Soluționarea Conflictului din Washington a adoptat în 2005 o rezoluție, prin care cea de a treia zi de joi a lunii octombrie, a fost desemnată Ziua Internațională de Soluționare a Conflictului. Astfel în fiecare an Canada, Portugalia și alte 22 de state din Statele Unite ale Americii sărbătoresc

această zi. În Moldova acest eveniment s-a sărbătorit pentru prima dată în acest an.

Institutul de Reforme Penale, cu susținerea financiară a proiectului PNUD "Susținere în implementarea Planului Național de Acțiuni în domeniul Drepturilor Omului în Republica Moldova", a organizat, la 1 noiembrie anul curent, începând cu orele 11:00 în Parcul Central Ștefan cel Mare, pentru prima dată în Chișinău, activități informative privind formele alternative de soluționare a conflictului. Una dintre aceste forme alternative de soluționare a conflictului este medierea. Institutul de Reforme Penale desfășoară activități de mediere în cauze penale în mun. Chișinău, rn. Ungheni și rn. Cahul.

La 1 noiembrie la orle 10.00-14.00 mediatorii din cadrul Centrului de Justiție Comunitară din or. Ungheni și Cahul au distribuit materiale informative în cadrul primăriilor, comisariatelor de poliție, procuraturilor și judecătoriilor.

Materialele tematice informative au fost distribuite în cadrul Universității de Stat din RM, Universității Libere Internaționale, Universității Pedagogice de Stat și Colegiul de Transport.

De asemenea, în cadrul acestui eveniment s-au distribuit materiale informative și s-a prezentat filmul "Negocierea conflictelor în penitenciare" în următoarele instituții penitenciare din Moldova: Penitenciarul.16 – c. Pruncu, Penitenciarul nr.3 – or. Chișinău, Penitenciarul nr. 4 - or. Cricova, Penitenciarul nr.15 - or. Cricova. La prezentarea filmului au asistat atât deținuții din penitenciare, cât și reprezentanți ai administrației și angajați din cadrul penitenciarelor.

La eveniment a participat Dna. Kyra Buchko, mediator SUA și mediatori din cadrul Institutului de Reforme Penale. Au fost distribuite materiale informative privind conceptul justiției restaurative, precum și prezentate formele și practicile de soluționare a conflictelor.

Institutul de Reforme Penale
www.irp.md

ACTUAL

Automobilele din regiunea transnistreana vor trebui sa obtina numere de inmatriculare ale R. Moldova

De la 1 ianuarie 2008, automobilele aflate la evidenta in raioanele de Est care nu vor avea numere de inmatriculare ale R. Moldova, nu vor putea parasi hotarele, iar de la 1 ianuarie 2009, nu vor putea nici sa circule in interiorul tarii.

In acelasi timp, posesorii automobiloilor respective vor avea posibilitate, in prima

jumatate a anului viitor, sa-si inregistreze repetat unitatile de transport, obtinand numere de inmatriculare ale R. Moldova.

O astfel de prevedere este stipulata in Regulamentul temporar privind introducerea in circulatia libera in R. Moldova a vehiculelor cu documente si numere de inmatriculare neregulamentare, aprobat miercuri, 7 noiembrie, in sedinta de guvern.

Ministrul Dezvoltarii Informationale, Vladimir Molojen, a declarat presei ca, de la 1 ianuarie 2009, automobile cu numere de inmatriculare eliberate de autoritatile de la Tiraspol nu vor avea acces pe teritoriul controlat de autoritatile constitutionale ale R. Moldova, dar si pe teritoriul tarilor vecine – Romania si Ucraina.

Odata cu obtinerea numerelor de inmatriculare moldovenesti, posesorii de automobile din regiunea transnistreana vor trebui sa perfecteze si actele de devamare ale unitatilor de transport.

Automobilele introduse pe teritoriul R. Moldova pana in anul 1993 vor fi scutite de obligativitatea perfectarii actelor de devamare. Pentru celelalte unitati de transport, posesorii vor trebui sa achite diferenta dintre taxa de devamare perceputa in Transnistria si cea din R. Moldova. Potrivit lui Molojen, taxa perceputa pe malul stang al Nistrului este de doar 25-30% din valoarea taxei percepute in R. Moldova.

Potrivit datelor Ministerului Dezvoltarii Informationale, in regiunea transnistreana sunt cca 150-180 mii unitati de transport.

Sursa: Info-Prim Neo

GHIDUL "MASS MEDIA DIN TRANSNISTRIA" A FOST LANSAT LA TIRASPOL

15.10.2007

Ghidul "Mass media din Transnistria" a fost lansat la Tiraspol. Ghidul a fost editat cu un tiraj de 500 de exemplare și contine informații despre circa 50 de medii de informare din regiune și date despre jurnaliștii locali.

În ediție nu au fost incluse date despre birourile agențiilor informaționale ruse care activează în regiune.

Coordonatorul proiectului, jurnalista Luiza Dorosenko, a menționat pentru presa locală ca încă o ediție a acestui ghid va fi editată în 2008, unde vor fi incluse și reprezentanțele redacțiilor rusești în Transnistria.

Ghidul "Mass media din Transnistria" este distribuit gratuit organizațiilor și jurnaliștilor. Editarea acestuia a fost posibila grație suportului financiar al [Ambasadei Rusiei la Chisinau](#).

Sursa: Monitor Media

ONU în unanimitate a desemnat ziua de 15 Septembrie ca Ziua Internațională a Democrației.

Joi, 8 Noiembrie, Asamblarea Generală a ONU a desemnat ziua de 15 Septembrie ca Ziua Internațională a Democrației. Această zi marchează cea de-a 20-a aniversare de la desfășurarea primei conferințe internaționale a noilor democrații care va fi celebrată la 15 Septembrie 2008.

Rezoluția a fost propusă celor 192 de națiuni de către Germania. Documentul menționează că toate sistemele democratice împărtășesc valorile general umane, deși în lume nu există și nu poate exista un model unic al unei structuri democratice.

Statele speră că Ziua Internațională a Democrației va deveni un motiv nu doar pentru promovarea ideilor democratice în lume, ci și pentru monitorizarea respectării drepturilor și libertăților la nivel de state.

Sursa : РИА Новости /Larisa Saenco/.

SEMNALĂRI

Sindromul “Transnistria”

Lipsa locurilor de muncă, despărțirile determinate de plecările unuia dintre soți peste hotare, izolarea prin posturile militare ale „forțelor pacificatoare”, de milițieni, vameși etc., au dus la creșterea valului de sinucideri în localitatea Cocieri, raionul Dubăsari (fostul județ Chișinău). Numai în anul trecut, aici s-au spânzurat șapte bărbați. Din 1992 până în prezent, și-au pus capăt zilelor 16 persoane, majoritatea participanți la războiul de pe Nistru de acum 15 ani. Combatanții consideră că sinuciderile sunt cauzate de presiunile psihologice, politice și economice la care sunt supuși oamenii din această regiune și l-au numit „sindromul Transnistria”.

Andrei Agatiev, președintele Asociației combatanților din Dubăsari, consideră că dacă participanții la războiul de pe Nistru ar fi avut parte de consiliere psihologică și de reabilitare medicală atunci când au nevoie de ea, nu doar o dată la doi ani așa cum e acum, numărul celor sinuciși ar fi fost mult mai mic. „Omul nu știe ce-l așteaptă mâine, unde să găsească un loc de muncă.

Soțiile multor combatanți au plecat peste hotare, au luat cu ele și copiii. Bărbații sunt slabi de fire și nu rezistă. În mai mult de jumătate de sat, casele sunt pustii. Unii încearcă să facă business și să deschidă un magazin sau un bar. “Autoritățile neconstituționale ne percep taxe vamale ca să aducem marfa în sat peste Nistru și atunci ne deplasăm pe la bacul de la Molovata. Dacă îngheață Nistrul, bacul nu va mai funcționa. Trecem marfa pe gheață, cu săniile, pe jos, încărcăți cu genți. Așa se

face business aici la noi. Apoi, îți mai vin alaiuri de controlori”.

Oamenii nu mai au interesul să rămână, părăsesc casele, pământul și pleacă unde-duc ochii”, spune fostul combatant. Potrivit lui, cei care știu să se descurce au plecat de mult. Cei cu sufletele bolnave nu rezistă nici ei prea mult. „La Cocieri, omul nu costă nimic”, spune Andrei Agatiev. Bărbații de aici sunt închiși fiecare în găoacea lui și nimeni nu poate identifica și preveni intențiile de suicid ale celuilalt.

autor: Svetlana Corobceanu
[HTTP://WWW.JURNAL.MD/ARTICLE/4557/](http://www.jurnal.md/article/4557/)

În căutarea „dezertorilor”.

La începutul lunii Octombrie, în cadrul unei ședințe a „Ministerului Justiției” din regiunea transnistreană s-a discutat evoluția negativă a procesului de dezertare din „armata” locală, menționându-se că, la moment, în căutare sunt circa 701 de dezertori și numărul lor este în continuă creștere. Căutarea așa numitor „dezertori” este imposibilă deoarece aceștia, pur și simplu, părăsesc regiunea transnistreană. Reprezentantul „Ministerului Justiției” din regiune a mai menționat că în privința dezertorilor procuratura militară locală intenționează în mod obligatoriu dosare penale. De regulă, aceste dosare sunt clasate, deoarece pe parcursul urmăririi penale sunt descoperite circumstanțe noi, iar, în cazurile când, aceste dosare ajung în instanțele de judecată locale, dezertorii sunt condamnați cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În Moldova situația este radical diferită. Putem trage aceste concluzii în baza statisticii făcute public pe garnizoana municipiului Chișinău. Astfel, conform declarațiilor vice-procurorului militar Sergiu Croitor în 2003 au fost înregistrate 12 cazuri de dezertare, 2004 – 15, 2005 – 16, creșterea acestui indice se explică prin faptul că aceiași ostași evadează în mod repetat.

Tot aici putem menționa că, efectivul numeric al Armatei Naționale constituie circa 6600 persoane, iar efectivul numeric al „armatei transnistrene” constituie în jur de 7000 persoane, la o populație a regiunii mai mică de circa 7 ori ca populația întregii țări.

În mod logic, apare întrebarea, din ce considerente numărul de dezertori este atât de mare în «armata transnistreană». Opinia noastră, bazată pe analiza plîngerilor parvenite în adresa Asociației, la nivel formal, evitînd chestiunile juridice de jurisdicție, ține de următoarele două probleme:

- în primul rînd este vorba de aplicarea violenței din partea superiorilor și persoanelor care au un termen de serviciu mai avansat (dedovșcina).
- o altă problemă, ține de limba vorbită în cadrul «armatei transnistrene». Conform datelor statistice, populația regiunii transnistrene are următoarea componență: 33% etnici moldoveni, 29% etnici ucraineni și 29 % etnici ruși. Limba vorbită în armata transnistreană este cea rusă, care este, de fapt, o limbă

străină pentru marea majoritate a populației.

Fiind contactat de către juriștii asociației PROMO-LEX, Ministerul Apărării al Republicii Moldova a comunicat că baza legală privind evidența militară a cetățenilor este Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei din 18.07.2007. Tinerii care au atins vârsta de 16 ani, locuitori al raioanelor din stînga Nistrului, sunt trecuți în evidență militară în organele administrativ-militare teritoriale ale republicii (actual – centre militare). Structurile legale, ce se ocupă de evidența militară, examinarea medicală și încorporarea în forțele armate, actual sunt centrele militare regionale, municipale și al unității teritoriale autonome Găgăuzia, în care se pot adresa toți cetățenii Republicii Moldova, indiferent de locul de trai al acestora. În total centrele militare în perioada 2006-2007 au luat la evidență militară 578 de recruți din regiunea transnistreană, dintre care au fost încorporați în Forțele Armate ale Republicii Moldova 23 de persoane.

Departamentul Juridic, CRDT

Peste 43% din populația regiunii transnistrene susține că situația social-economică "nu mai poate fi tolerată".

Nemulțumirea populației din regiunea transnistreană este în creștere, în special, datorită creșterii prețurilor care a lovit dureros asupra bugetelor de familie.

Potrivit rezultatelor unui sondaj de opinie publică, realizat de Asociația "New Age", 43% din cetățenii domiciliați în teritoriile din estul R. Moldova consideră că "situația social-economică creată în ultimul timp nu mai poate fi tolerată". Alte 47,6% afirmă că "într-adevăr, este mai greu de trăit, dar se mai poate de rezistat". Doar 7% au răspuns că "totul este normal".

În pofida faptului că până în luna septembrie, potrivit datelor administrației de la Tiraspol, inflația a constituit 22%, peste 52% din populația regiunii "nu au încredere în datele oficiale despre inflație". Este de remarcat că peste 15% din cetățenii regiunii sunt convinși că inflația a depășit deja 50%. Potrivit aceluiași sondaj, 34,1% din respondenți cheltuiesc de la 50 la 80% din bugetul lor lunar doar pentru hrană, iar 12% - cheltuie pentru hrană peste 80%.

Aproape 14% din populația regiunii susține că "vor pleca pentru totdeauna din Transnistria", 15,5% "vor căuta de lucru peste hotare", 11% sunt gata să "participe la mitinguri de protest", iar 21,3% "vor încerca să găsească un al doilea serviciu în Transnistria".

Când va exploda acest butoi cu pulbere?

sursa: www.nr2.ru

«S-a mișcat din punct mort»

Începînd cu vara anului 2008, în premieră, studenții din instituțiile de învățămînt superior din regiunea transnistreană se vor putea înscrie la programul Work and Travel USA.

Work and Travel este unul din cele mai populare programe destinate studenților din întreaga lume. Acest program oferă studenților posibilitatea de a călători și lucra legal pe întreg teritoriu SUA în perioada vacanței de vară. Circa 100 000 de studenți vizitează anual SUA prin intermediul acestui program. Studenții au posibilitatea să exerseze utilizarea limbii engleze, să experimenteze modul de viață American. De asemenea, studenții au posibilitatea de a cîștiga o sumă considerabilă de bani (\$8000 - \$10000). De cele mai dese ori studenții se angajează în domeniul serviciilor hoteliere și în centrele de agrement unde salariile variază de la \$7,5 la \$14 pe oră.

Programul Work and Travel a fost lansat în Moldova în anul 2001. Atunci doar 60 de «pioneri» au îndrăznit să plece peste ocean pe timp de vară. În 2007 circa 5000 de studenți s-au înscris în acest program. Conform unor pronosticuri, în 2008 circa 8000 de studenți vor pleca în SUA prin intermediul acestui program. Este important de menționat faptul că studenții din regiunea transnistreană vor putea să participe la acest program fără a se ține cont de cetățenie. De selecția participanților sunt responsabile cîteva agenții speciale, care sunt intermediari dintre angajatorii din SUA și studenți. Serviciile acestor agenții nu sunt deloc ieftine – aproximativ \$1000, dar studenții își recuperează din plin aceste cheltuieli, inclusiv și cheltuielile de transport. În total, cheltuielile se ridică la aproximativ \$2000.

Necătînd la faptul că studenții din partea dreaptă a Nistrului deja pentru al 7-ea an consecutiv beneficiază de acest program, colegii lor din partea stîngă puteau doar să viseze la așa ceva: Ambasada SUA refuza să accepte documente de la studenții universităților din regiunea transnistreană care nu sunt oficial înregistrate la Ministerul Educației ai RM.

Situația s-a schimbat în primăvara anului 2007, atunci cînd organizația din Tiraspol «World Window» s-a adresat cu o rugăminte către Dn. David Franz – Consul din cadrul Ambasadei SUA . Reprezentanții de la «World Window» au solicitat acces la programul Work and Travel pentru studenții din regiunea transnistreană. Diplomatul American a fost receptiv la această rugăminte și a solicitat să-i fie organizată o întîlnire cu tinerii din regiunea transnistreană. După cum se obișnuiește, în regiunea transnistreană, toate inițiativele civice, orientate spre apropierea celor două maluri ale Nistrului, sunt calificate drept tentative de subminare a „statalității” transnistrene și «trădare de patrie». Studenții care au manifestat interes pentru această întîlnire au fost dur criticați și învinuiți că s-au «vîndut pentru 30 bănuți». Consulului nu i s-a permis să treacă de «vama» transnistreană. La data de 1 Iunie, în cadrul întîlnirii cu reprezentanții societății civile din regiunea transnistreană organizate la Tiraspol, Ambasadorul SUA din Moldova Michael D. Kirby a promis că

studenții din regiune nu vor mai fi refuzați în mod automat în obținerea vizei J-1. Nu este secret faptul că, majoritatea locuitorilor din regiune nu posedă cetățenie moldovenească, fapt ce îi lipsește de dreptul de a participa în cadrul programului Work and Travel, program destinat cetățenilor RM.

În regiunea transnistreană programul Work and Travel USA este reprezentat de Agenția «Accord Travel».

Igor Gavrilov
Coordonator programe
World Window

ANUNȚURI/FINANȚĂRI

Ambasada Statelor Unite ale Americii anunța continuarea Programului de granturi mici pentru susținerea inițiativelor democratice.

Ambasada SUA solicită proiecte ce țin de una din următoarele priorități:

- Institucionalizarea unor procese deschise, pluraliste și democratice la nivel local;
- Stimularea participării publicului la luarea deciziilor;
- Promovarea mass-mediei independente, accesul liber la informație, transparența în conducere;
- Educația civică, promovarea societății civile și a instituțiilor democratice;
- Campanii de luptă contra corupției;
- Rezolvarea conflictelor;
- Dezvoltarea economiei de piață, promovarea reformelor economice.

Granturile sunt acordate organizațiilor neguvernamentale și mijloacelor independente de informare în masă înregistrate oficial în Moldova.

Programul nu finanțează:

Ajutor umanitar sau activități de caritate; activități politice și de partid; cercetări științifice; conferințe și/sau călătoriile individuale în străinătate; activități comerciale; proiecte ce presupun crearea unei organizații;

Nu există termen limită pentru prezentarea proiectelor

Informația suplimentară, cerințele programului și formularul standard este disponibil la următoarea adresă:

http://romanian.moldova.usembassy.gov/democracy_grants.html

Persoana de contact: Stelian Rusu, Centrul de Resurse Informaționale, str. Banulescu-Bodoni 57/1, Chișinău, Moldova, tel.: 22-99-50; fax: 23-85-48 E-mail: RusuS@state.gov

Black Sea Trust for Regional Cooperation

Black Sea Trust for Regional Cooperation (BST) anunță lansarea programului de granturi pentru organizațiile și instituțiile din regiunea Mării Negre. Granturile se oferă în următoarele domenii: participarea civică, inițiative transfrontaliere, cooperare Est-Est.

În cadrul acestui program de granturi sunt eligibile ONG, structuri guvernamentale, grupuri comunitare, instituții politice și alte organizații înregistrate legal în Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, **Moldova**, România, Turcia, Rusia și Ucraina.

Preferință vor avea proiectele care au drept scop facilitarea participării civice în procesele decizionale, vor avea un impact asupra politicilor publice, vor contribui la consolidarea capacităților de liderism ale cetățenilor activi și ale ONG-ilor, vor facilita cooperarea transfrontalieră și vor contribui la transferul de experiență și idei inovatoare prin intermediul unui plan concret de comunicare și diseminare.

Nu există termen limită pentru depunerea cererilor de finanțare. Suma medie a granturilor este de \$16,000 – \$19,000.

Informație suplimentară și formularele de aplicare le puteți găsi la www.gmfus.org.

Balkan Trust for Democracy

Balkan Trust for Democracy este un program de granturi care susține democrația, buna guvernare și integrarea Euroatlantică în Europa de Sud-Est.

BTD oferă granturi în Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Macedonia, **Moldova**, România, Serbia și Kosovo.

Suma granturilor variază de la \$5,000 - \$75,000, suma medie a granturilor este de \$15,000 – \$25,000. BTD poate să finanțeze și proiecte multianuale. Nu există termen limită pentru depunerea cererilor de finanțare. Cererile de finanțare trebuie completate **doar în limba engleză**.

Informație suplimentară și formularele de aplicare le puteți găsi la www.gmfus.org.

Inițiativă Transatlantică Benjamin Franklin 2008: Program de vară pentru tineri.

Ambasada SUA în Moldova anunță lansarea programului "Inițiativă Transatlantică Benjamin Franklin 2008: Program de vară pentru tineri", care va avea loc în

perioadele 28 iunie - 3 iulie și 5 iulie – 30 iulie anului 2008 la Universitatea Wake Forest (WFU) în orașul Winston-Salem, Carolina de Nord.

Programul dat va oferi tinerilor (15-19 ani) posibilitatea de a participa în cadrul unui program de schimb intensiv (3-4 săptămâni) în SUA. Programul este orientat spre problemele globale comune pentru tinerii din Europa, America și Asia Centrală.

În cadrul programului de schimb studenții vor avea posibilitatea să participe la diverse traininguri, ateliere de lucru, programe comunitare, vizite de studiu, evenimente culturale. Participanții vor lucra în comun la un proiect care va prezenta și va promova scopurile declarate ale acestei inițiative.

Ca parte componentă a programului de schimb, participanții vor avea posibilitate să învețe mai multe despre interacțiunea dintre tineri și media, atât ca utilizatori, cât și ca producători de informații.

Această inițiativă are menirea de a încuraja comunicarea dintre reprezentanții tinerii generații din Europa, America și Eurasia în vederea promovării păcii și libertății; stabilirii relațiilor dintre tinerii din Europa și America; promovării conștientizării normelor și valorilor internaționale.

Programul de schimb va avea 2 ediții A și B. Fiecare program va include câte 45 tineri Europa, America și Eurasia. Programul A «The Founders» va avea loc în perioada 28 Iunie – 23 Iulie 2008. Vârsta medie a participanților va fi de 15-17 ani. Programul B «The Diplomats» va avea loc în perioada 5 – 30 Iulie 2008. Vârsta medie a participanților va fi de 17-19 ani.

Programul va include traininguri de media și leadership, elaborarea în comun a unui proiect, servicii comunitare, călătorii educaționale, elaborarea unui plan de durabilitate.

Pentru a fi eligibil pentru acest program aplicantul trebuie:

- să fie Cetățean al RM
- să fie eligibil pentru obținerea vizei J-1
- să aibă vârsta de 15-19 ani
- să posede limba engleză
- să aibă media academică de cel puțin 8.00
- să manifeste interes pentru tematica programului
- să posede calități personale adecvate (comunicabil, flexibil, responsabil, etc)

Toți cei interesați de program trebuie să prezinte (prin fax sau e-mail) următoarele documente:

- CV (în limba Engleză)
- copia Certificatului de naștere sau a Buletinului de Identitate
- Informații referitor la media academică a aplicantului pentru anul curent și precedent (date oficiale).

Persoanele selectate vor fi invitate la o convorbire.
Termen limită de prezentare a dosarelor – 4 Ianuarie 2008.

Pentru informații suplimentare vă puteți adresa la
Centru de Resurse pentru Absolvenți al Ambasadei SUA
str. Banulescu-Bodoni 57/1, etaj 2
Tel: + 373 22 210421 Fax: + 373 22 238548
E-mail: TataruVT@state.gov

Institutul pentru o Societate Deschisă lansează Programul de schimb pentru studenți.

Programul oferă suport pentru un an de studii academice în SUA studenților din Bosnia și Hercegovina, Croația, Kosovo, Macedonia, **Moldova**, Mongolia, Serbia și Ucraina. Pentru a fi eligibili, aplicanții trebuie să fie studenți în anul 2 la Universitatea din țara lor.

Programul are scopul de a susține dezvoltarea educațională și civică în Europa de Est și Sud-Est și Mongolia prin intermediul expunerii participanților la un curriculum liberal-artistic, la un model de educație nou, la lucrul comunitar și la diverse programe civice.

Programul de schimb are drept scop crearea unor relații trainice și de durată dintre participanții la program și colegii lor din SUA, contribuind în acest mod la promovarea toleranței și înțelegerii interculturale.

Participanții vor fi înscriși în Universități și Colegii din SUA pentru o perioadă de un an. Pe parcursul perioadei de studiu participanții vor accepta să lucreze în folosul comunității (într-un domeniu ce prezintă interes pentru aplicant) timp de 25 ore în fiecare semestru. După încheierea programului participanții se vor întoarce în țara lor de origine ca să-și finalizeze studiile. De asemenea, participanții vor trebui să implementeze un proiect de servicii comunitare în cadrul comunității lor.

Informații suplimentare și formulare de aplicare:

http://www.soros.org/initiatives/scholarship/focus_areas/undergraduate_exchange

Termen limită de depunere a formularelor de aplicare - 3 Decembrie, 2007.

CONTINUĂ INREGISTRAREA PARTICIPANȚILOR LA PROGRAMUL DE STAGIU ÎN ORGANIZAȚIILE NEGUVERNAMENTALE DIN CHIȘINĂU

Centrul Național de Asistență și Informare a Organizațiilor Neguvernamentale din Republica Moldova CONTACT anunță continuarea înregistrării reprezentanților organizațiilor neguvernamentale (ONG) și ai grupurilor de inițiativă din regiunea

transnistreană pentru stagiatură în cadrul ONG-urilor din Chișinău în luna noiembrie 2007.

În cadrul acestui program, fiecare participant are posibilitatea să-și facă stagiul în una dintre ONG-urile cu experiență din Chișinău, în decursul a două săptămâni. În acest răstimp, stagiarul are posibilitatea să obțină experiență, cunoștințe, abilități noi, acces la informație (bibliotecă, Internet). Totodată, aceasta este o posibilitate excelentă pentru stagiarul de a împărtăși din cunoștințele și experiența proprie, a elabora ideea unui proiect ce ar fi realizat în comun cu organizația recipientă, a face un studiu sau a scrie o lucrare de curs.

Fiecare participant la programul în cauză poate alege perioada convenabilă pentru stagiatură discutând cu organizația recipientă în lunile noiembrie și decembrie 2007.

Centrul CONTACT rambursează stagiarii cheltuielile pentru trai, alimentare, transport și le oferă bursă. În plus, Centrul CONTACT le face cunoștință stagiarii cu organizația recipientă, curează stagiul și organizează seminare de instruire.

Pentru a participa la stagiul, candidații trebuie să prezinte chestionarul completat și următoarele documente:

- copia statutului organizației (! pentru ONG-urile înregistrate);
- copia certificatului de înregistrare a organizației (! pentru ONG-urile înregistrate);
- decizia organului de conducere a organizației (consiliul de administrare sau adunarea generală) privind delegarea candidatului pentru participarea la Programul de stagiul. Pentru reprezentanții grupurilor de inițiativă – scrisoarea de recomandare semnată de membrii grupului de inițiativă.

Stagiarii vor fi selectați de către o comisie alcătuită din reprezentanți ai organizațiilor recipiente.

La finele stagiului se eliberează un certificat.

Programul de stagiul este realizat în cadrul proiectului „Participarea organizațiilor neguvernamentale din regiunea transnistreană la viața asociativă din Republica Moldova”, cu susținerea financiară a Fundației „Soros-Moldova”.

Pentru informații suplimentare:

Daria Mandziuc, coordonator de proiect

Tel/fax: (022) 23-39-47

e-mail: dariam@contact.md

Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Republica Moldova
CONTACT

<http://www.contact.md>

Guvernul Elvețian acorda burse postuniversitare

Guvernul Elvețian prin intermediul Comisiei Federale a bursei pentru studenți străini acorda burse postuniversitare în cadrul Contingentului Special pentru Republica Moldova pe anul de studii 2008-2009. Bursele sunt prevăzute pentru persoane cu studiile Universitare care doresc să-și perfecționeze cunoștințele și /sau

sa efectueze lucrari de cercetare stiintifica in domeniile relevante in universitatile elvetiene.

Candidatii trebuie să ia in considerare posibilitatile de studii ce ofera Universitatile si scoli Superioare Tehnice din Elvetia. Deasemenea ei trebuie să fie informați despre posibilitatea reintegrării profesionale in Moldova dupa terminarea studiilor in Elveția.

Bursele sunt acordate pe un an universitar (9 luni) și nu pot fi prelungite. Pentru informații detaliate despre condițiile acordării burselor și depunerea actelor necesare candidații pot contacta Biroul de Cooperare al Elveției in Moldova.

Pentru informații detaliate despre condițiile acordării burselor și depunerea actelor necesare, candidații pot contacta Biroul de Cooperare al Elveției în Moldova. Data limită pentru depunerea actelor este 10 decembrie curent.

Informația de contact
Biroul de Cooperare al Elveției

Direcția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (DDC)

Str. Mateevici, 23, Block B
Chisinau, MD 2009,
Republica Moldova
Tel:(+373 22) 73 18 33, 72 50 73, 72 51 78
Fax: (+373 22) 72 73 79
www.sdc.md

RECOMANDĂRI

www.hrea.org

Asociația pentru Educație în domeniul Drepturilor Omului.

Asociația pentru Educație în domeniul Drepturilor Omului este o organizație internațională care susține educația în domeniul DO, susține instruirea activiștilor și specialiștilor în domeniu, susține elaborarea programelor și materialelor didactice în domeniul DO, susține dezvoltarea comunității prin intermediul tehnologiilor on-line.

Asociația pentru Educație în domeniul Drepturilor Omului este dedicată educației și instruirii de calitate în vederea promovării conștientizării și protejării DO și să contribuie la dezvoltarea comunităților libere și pașnice.

Asociația pentru Educație în domeniul Drepturilor Omului lucrează cu organizații neguvernamentale, persoane fizice, organizații interguvernamentale și guverne

cointeresate în implementarea programelor educaționale în domeniul DO. Asociația pentru Educație în domeniul Drepturilor Omului oferă următoarele servicii:

- asistență în elaborarea curriculumului și materialelor didactice;
- instruirea specialiștilor;
- studii și evaluare;
- crearea rețelelor de specialiști în domeniul DO ș.a.

Calendar

Rubrica Calendar include lista seminarelor, trainingurilor, atelierelor de lucru, cursuri în domeniul DO din întreaga lume oferite de organizații neguvernamentale, instituții academice și diverse organizații internaționale.

---

www.dejure.md

DEJURE.MD reprezintă un grup de inițiativă ai cărui membri consideră că prin acțiunea lor comună pot schimba în bine unele aspecte nuanțate juridic din Republica Moldova.

DEJURE.MD este creat pentru a facilita oricărei persoane să-și soluționeze prompt problema cu caracter juridic, dar și să facă claritate în diverse aspecte ale acesteia.

DEJURE.MD este conceput **să faciliteze:**

1. accesul la informație despre juriști;
2. accesul la noutăți juridice, în particular din Republica Moldova;
3. accesul la alte date cu caracter juridic (acte normative de bază (Constituția țării, coduri, alte legi etc.), modele de contracte, cereri, informații utile etc.);
4. accesul la informație despre cele mai recente cărți juridice din Republica Moldova;
5. procurarea cărților juridice, în special a autorilor din Republica Moldova;
6. publicarea pe web a articolelor științifice.

Coordonator ediție:

Ion Manole,
Centrul de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria
st. Coșnița r. Dubăsari
crdt.buletin@gmail.com
www.promolex.org.md
tel/fax 0. 248.43 183
Gsm. 069004065

Punctele de vedere exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu pot fi interpretate sub nici o formă ca reflectând opinia National Endowment for Democracy.

